

Isojen liikuntatilojen muutokset 2026–2030

909/12.04.00/2026

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 13.05.2026

Valmistelija: liikuntapäällikkö Teemu Mäkipaakkanen, puh. 020 615 8228, teemu.makipaakkanen(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.11.2023 § 90 osana 2024–2027 taloussuunnitelmaa muutoksista uimahalli- ja jäähalliverkkoon. Kuusankosken uimahallin toiminta päättyy Urheilupuiston uuden uimahallin valmistuessa. Inkeroisten ja Valkealan uimahallien osalta päätökset olivat ehdollisia tekniseen käyttöikään, terveysturvalliseen käyttöön ja käyttäjämäärän vähenemiseen liittyen.

Jäähalliverkon osalta päätettiin, että Inkeroisten, Valkealan ja Kuusankosken jäähallien osalta etsitään lisätuottomahdollisuuksia niin, että näiden hallien yhteiset käyttökustannukset vähenevät 300 000 eurolla. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, Inkeroisten jäähalli suljetaan talvikauden 2026–2027 jälkeen.

Valtuuston vuonna 2023 tekemät ja edelleen lainvoimaiset uima- ja jäähalliverkkopäätökset ovat vielä toimeen panematta. Liikunta- ja kulttuurilautakunnassa tehdään ja toimeenpannaan valtuuston 13.11.2023 § 90 päätöksen mukaiset uimahalli- ja jäähalliverkkoa koskevat hallintopäätökset (Hallintosääntö 23 § 2 mom kohta 6).

Päätösehdotus perustuu palveluverkkosuunnitelmaan, aiempiin valtuustopäätöksiin sekä taloudelliseen ja toiminnalliseen kokonaisarvioon. Tavoitteena on kaupungin liikuntapalvelujen pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys ja toiminnallinen tarkoituksenmukaisuus.

Asian valmistelun tausta, päätösvallan perusteet ja kuntastrategian mukainen peruste valmistelulle

Kouvolan kaupungin liikuntapaikkaverkkoa on tarkasteltu kaupunginjohtajan toimeksiannosta alkuvuonna 2026 osana sivistyksen laajempaa palveluverkkosuunnittelua. Liikunnan palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty kaupungin johtoryhmässä, sivistyksen palveluverkkojen ohjausryhmässä sekä kaupunginhallituksen iltakoulussa. Tarkastelun tavoitteena on ollut muodostaa kokonaiskuva isojen liikuntatilojen määrästä, käytöstä, kustannuksista, teknisestä kunnosta sekä korjausvelasta suhteessa kaupungin väestökehitykseen ja taloudellisiin reunaehtoihin.

Tarkastelu kattaa uimahallit, jäähallit sekä liikunta- ja palloiluhallit. Lisäksi valmistelussa on arvioitu tilojen käyttöastetta, käyntikertakohtaisia kustannuksia sekä seurojen lisenssiharrastajamäärien kehitystä keskeisissä lajeissa.

Suunnitelmatyö on toteutettu helmi-huhtikuun välisenä aikana sivistys- ja liikuntapalveluiden virkamiesjohdon toimesta. Suunnitelman laatimisesta vastanneen työryhmän jäseninä ovat olleet sivistysjohtaja Veikko Niemi, liikuntapäällikkö Teemu Mäkupaakkanen sekä seurakoordinaattori Veli-Pekka Hämäläinen. Työssä asiantuntijatukena on toiminut North Sport Consulting Oy. Isojen liikuntatilojen palveluverkkosuunnitelma 2026–2030 on **liitteenä**.

Kouvolan kaupunginvaltuusto on tehnyt 13.11.2023 (§ 90) talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2027 yhteydessä liikuntaverkkoa koskevia linjauksia.

Uimahalliverkon osalta päätettiin, että Kuusankosken uimahallin toiminta päättyy Urheilupuiston uuden uimahallin valmistuessa. Valkealan ja Inkeröisten uimahallit jatkavat toimintaansa toistaiseksi, mutta niiden käyttöä arvioidaan jatkuvasti. Toiminta päättyy, mikäli hallien tekninen käyttöikä täyttyy, terveysturvallinen käyttö ei ole mahdollista tai käyttäjämäärä laskee kuuden (6) kuukauden tarkastelujaksolla 30 prosenttia.

Jäähalliverkon osalta päätettiin, että Inkeröisten, Valkealan ja Kuusankosken jäähallien osalta etsitään uusia tulonhankkimismahdollisuuksia yhteistyössä toimijoiden kanssa. Lisäksi päätettiin, että 1.8.2025 mennessä laaditaan selvitys siitä, saavutetaanko 300 000 euron nettokustannusten vähennys. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, Inkeröisten jäähalli suljetaan talvikauden 2026–2027 jälkeen.

Liikuntatilojen vertailu ja harrastajamäärät

Vertailun perusteella Kouvolassa on määrällisesti enemmän suuria sisäliikuntatiloja kuin verrokkikaupungeissa. Ero selittyy erityisesti kuntaliitosten kautta syntyneellä laajalla liikuntapaikkaverkolla.

Seuroissa tapahtuvan liikuntaharrastamisen osalta suurimmat lisenssiharrastajamäärät kohdistuvat jääurheiluun, voimistelulajeihin sekä palloilulajeista erityisesti salibandyyn ja koripalloon. Lisenssimäärät ovat useissa lajeissa laskevia, mikä liittyy erityisesti lasten ja nuorten ikäluokkien pienenemiseen. Arvioidut lisenssiharrastajamäärät ovat jääkiekossa noin 1 650, salibandyssä noin 480, koripallossa noin 420, cheerleadingissa noin 300, voimistelulajeissa noin 150, taitoluistelussa noin 200, lentopallossa noin 80 ja uinnissa noin 60.

Uimahallit

Kaupungilla on kolme uimahallia, jotka sijaitsevat Kuusankoskella, Inkeröisissä ja Valkealassa. Näiden yhteenlasketut vuosikustannukset ovat noin 1,2 miljoonaa euroa. Kuusankosken uimahallin tekninen kunto on arvioitu välttäväksi ja muiden tyydyttäväksi. Uimahallien yhteenlaskettu korjausvelka on noin 12,5 miljoonaa euroa.

Käyntikertakohtaiset kustannukset vaihtelevat merkittävästi. Inkeröisten uimahallissa kustannus on noin 11 euroa käyntikertaa kohden, Kuusankoskella noin 5 euroa ja Valkealassa noin 3,5 euroa.

Jäähallit

Kaupungilla on neljä jäähallia, joiden yhteenlasketut vuosikustannukset ovat noin 1,9 miljoonaa euroa. Jäähallien tekninen kunto on vähintään tyydyttävä ja niiden yhteenlaskettu korjausvelka on noin 7 miljoonaa euroa.

Käyntikertakohtaiset kustannukset vaihtelevat siten, että Inkeröisten jäähallissa kustannus on noin 15 euroa, Kouvolassa noin 7,5 euroa, Valkealassa noin 7 euroa ja Kuusankoskella noin 5 euroa.

Tulojen lisäämiseksi on toteutettu toimenpiteitä, kuten jäähallien aukiolojaksojen pidentäminen sekä aikuisten käyttömaksujen korottaminen. Näiden toimenpiteiden seurauksena tulot ovat kasvaneet tarkastelujaksolla kaikissa jäähalleissa yhteensä 87 180,96 euroa. Inkeröisten jäähallin osalta tulot ovat kasvaneet vuodesta 2023 vuoteen 2025 yhteensä 50 105,73 euroa, ollen vuonna 2023 67 330,46 euroa, vuonna 2024 92 398,59 euroa ja vuonna 2025 117 436,19 euroa.

Valtuuston asettamaa 300 000 euron vuotuista tulotavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa nykyisillä käyttöasteilla, resurssitasolla tai toiminnan laajentamisella. Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi merkittäviä rakenteellisia muutoksia.

Liikunta- ja palloiluhallit

Kaupungin liikunta- ja palloiluhalliverkkoon kuuluu yhteensä 11 hallia, joista valtaosa on koulukäytössä. Hallien yhteenlasketut vuosikustannukset ovat noin 1,6 miljoonaa euroa. Tilojen tekninen kunto on pääosin tyydyttävä ja korjausvelkaa on yhteensä noin 22 miljoonaa euroa.

Yhteenveto palveluverkon tilanteesta

Palveluverkon kehittämisen keskeisenä perusteena on tarve sopeuttaa liikuntatilojen määrä ja rakenne vastaamaan muuttuvaa kysyntää sekä kaupungin taloudellista kantokykyä. Tarkastelu osoittaa, että liikuntatilojen määrä on verrokkikaupunkeihin nähden suuri, korjausvelka merkittävä ja käyttökustannuksissa on suuria eroja. Harrastajamäärät ovat pääosin laskevia ja verkko on muodostunut historiallisesti siten, että se ei kaikilta osin vastaa nykyistä kysyntää.

Urheilupuiston uimahallin peruskorjaus- ja laajennushankkeen valmistuminen vuonna 2027 muuttaa olennaisesti kaupungin allaskapasiteettia ja mahdollistaa uimahallipalvelujen keskittämisen.

Esitys poistuvista liikuntatiloista

Vuoden 2026 tilinpäätösennuste on alijäämäinen verotuloennusteen heikkenemisen vuoksi. Kuluvalle vuodelle on arvioitu tarvittavan koko kaupungin tasolla vähintään 3 miljoonan euron tasapainottamistoimenpiteitä. Päätösehdotus Viialan liikuntahallin sulkemisesta jo 1.8.2026 on yksi liikunnan tasapainottamistoimenpide vuodelle 2026. Hallin päiväkäyttö loppuu lähes kokonaan Viialan koulun sulkemisen vuoksi, ja sen muu käyttö on nykyisellään vähäistä. Hallin ylläpitokustannukset käyntikertaa kohden ovat korkeat ja korjausvelka on noin 0,65 miljoonaa euroa. Toimenpiteen arvioitu vuotuinen säästö on noin 110 000 euroa.

Inkeröisten jäähallin osalta esitetään käytön päättämistä kesäkuussa 2027 valtuuston 2023 päätöksen mukaisesti. Hallin käyttö on vähäisintä kaupungin jäähalleista ja käyntikertakohtaiset kustannukset korkeimmat. Hallin korjausvelka on noin 0,4 miljoonaa euroa. Vaikka tuloja on onnistuttu kasvattamaan, kasvu ei ole riittävä valtuuston asettaman tavoitteen saavuttamiseksi. Toimenpiteen arvioitu vuotuinen säästö on noin 325 000 euroa.

Kuusankosken uimahallin käytön esitetään päättyvän kesäkuussa 2027 uuden uimahallin valmistumisen jälkeen. Inkeröisten ja Valkealan uimahallien osalta esitetään käytön päättämistä vuonna 2028, mikäli käyttäjämäärä laskee vähintään 30 prosenttia kuuden kuukauden tarkastelujaksolla uuden uimahallin valmistumisen jälkeen. Mikäli edellä mainittu kävijämäärän lasku ei toteudu, kävijämäärien kehitystä seurataan ja arvioidaan uudelleen kuuden kuukauden sykleissä vuoden 2028 aikana. Liikunta- ja kulttuurilautakunta tekee erillisen päätöksen Inkeröisten ja Valkealan uimahallien mahdollisesta sulkemisesta tarkastelujaksojen perusteella. Toimenpiteiden arvioitu vuotuinen säästö on noin 1,2 miljoonaa euroa, ja kohteiden yhteenlaskettu korjausvelka on arviolta noin 12,5 miljoonaa euroa.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi

Kaupungin palveluverkkoselvityksen yhteydessä on valmisteltu isojen liikuntatilojen (uimahallit, jäähallit sekä liikunta- ja palloiluhallit) palveluverkon muutoksia koskeva vaikutusten arviointi (EVAUS). EVAUS on tehty ennakoarviointina, jossa on tarkasteltu muutosten vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, palvelujen saavutettavuuteen, talouteen sekä alueiden elinvoimaan.

Vaikutusten arvioinnissa on laadittu selvitystä yleisen tason vaikutusten tarkasteluna kyseisistä liikuntapaikkaryhmistä. Kyseinen selvitys muodostaa lähtöaineiston, jota on täydennetty kohdekohtaisilla

tarkasteluilla ja arvioilla yhteistyössä kaupungin teknisen toimen, ympäristötoimen sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa.

Arvioinnin perusteella liikuntapaikkaverkon muutokset vaikuttavat erityisesti palvelujen saavutettavuuteen, harrastusmahdollisuuksiin, kaupungin käyttötalouteen sekä alueiden elinvoimaan. Palvelujen keskittäminen parantaa osin toiminnan laatua ja taloudellista tehokkuutta, mutta heikentää vastaavasti lähialueiden palvelutasoa ja saavutettavuutta.

Uimahalliverkon muutosten osalta arvioidaan, että palvelujen keskittäminen vähentää lähipalvelujen tarjontaa, mutta tuo merkittäviä käyttötaloudellisia säästöjä. Urheilupuiston uimahalli tarjoaa uudistus- ja laajennushankkeen valmistumisen jälkeen aikaisempaa laadukkaammat ja vetovoimaisemmat mahdollisuudet kaikenikäisille kouvolaalaisille uinnin ja muun vesiliikunnan harrastamiseen sekä kuntosaliharrastamiseen. Jäähalliverkon osalta yksittäisen hallin poistaminen palveluverkosta aiheuttaa paikallisia vaikutuksia harrastustoimintaan ja kasvattaa kuormitusta muissa jäähalliyksiköissä. Liikunta- ja palloiluhalliverkon osalta tilojen kehittäminen ja korvaavat investoinnit parantavat osin palvelutasoa, vaikka yksittäisten hallien lakkauttamiset heikentävät alueellista saavutettavuutta.

Kokonaisuutena arvioiden muutoksilla saavutetaan pitkän aikavälin taloudellista kestävyyttä ja palvelurakenteen tehostumista, mutta ne edellyttävät huolellista siirtymävaiheen suunnittelua sekä vaikutusten seurantaa erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien näkökulmasta. Kaupungin eri palveluiden tulevaisuuden verkkoratkaisut vaikuttavat liikuntapaikkaverkon saavutettavuuteen, käyttöön ja kehittämiseen. Selvityksen mukaisesti palveluverkon keskittäminen tukee liikuntapaikkarakenteen pitkän aikavälin kehittämistä ja investointien kohdentamista laadukkaampiin ja monikäyttöisempiin liikuntatiloihin.

Päätösvallan peruste

Hallintosääntö 23 § Lautakunnan yleiset tehtävät ja toimivalta
Hallintosääntö 25 § Liikunta- ja kulttuurilautakunnan tehtävät ja toimivalta

Lisätietoja: liikuntapäällikkö Teemu Mäkipaakkanen, puh. 020 615 8228, teemu.makipaakkanen(at)kouvola.fi

Sivistysjohtajan ehdotus:

Liikunta- ja kulttuurilautakunta päättää

1. toimeenpanna valtuuston 13.11.2023 §:n 90 mukainen päätös Kuusankosken uimahallin ja Inkeröisten jäähallin sulkemisesta 1.6.2027 alkaen.

2. toimeenpanna valtuuston 13.11.2023 § 90 mukainen päätös Inkeröisten ja Valkealan uimahallien sulkemisesta erillisillä päätöksillä, kun valtuuston päätöksessä asetetut ehdot täyttyvät.
3. hyväksyä Viialan liikuntahallin sulkemisen 1.8.2026 alkaen.
4. todeta, että päätös perustuu palveluverkkosuunnitelmaan, aiempiin valtuustopäätöksiin sekä taloudelliseen ja toiminnalliseen kokonaisarvioon ja että niiden tavoitteena on kaupungin liikuntapalvelujen pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys ja toiminnallinen tarkoituksenmukaisuus.

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan päätös: